vimų stilius, bibliškai paprastas ir taupus, be jokių ornamentų. Jis labai tinka turiniui. Niekas neperšama, nesiūloma, nepamokslaujama. Gerosios Žemės pasaulis yra dažnai liūdnas, skurdus, tragiškas, ironiškas, plėšąs. Bet jis niekad nėra silpnas, niekad nėra beviltiškas. Kaip Goethe savo "Fauste", taip ir Pearl Buck pirmoj vietoj stato paprastą, kasdieninį, nuogą žmogaus gyvenimą, jo kovą ir aspiracijas. Nėra tokio dalyko kaip neviltis, jeigu žmogus ko nors siekia.

Dar ir dabar daugelis skaitytojų ir net nemažas skaičius literatūros kritikų galvoja, kad Pearl Buck Nobelio premiją gavo už "Gerąją Žemę". Ne visai taip. Be abejo, jos knygos apie Kiniją ("Motina", "Sūnūs", "Padalinti Namai") buvo svarūs faktoriai. Tačiau Nobelio premija jai buvo suteikta 1938 metais už motinos ir tėvo biografijas, pasirodžiusias pora metų anksčiau. "Egzylius" ("The Exile") ir "Kovojantis Angelas" ("Fighting Angel"). Nobelio Komiteto žodžius cituojant: "Už kiniečio žemdirbio gyvenimo turtingą, didžiadvasišką ir epišką aprašymą ir biografinius šedevrus". "The Exile" — motinos biografija iš tikrųjų buvo pati pirmoji knyga, kurią ji parašė, bet rankraštis gulėjo palėpėje paslėptas nuo revoliucijonierių, kurie ne kartą buvo jos namus apiplėšę.

Motinos biografija duoda skaitytojui giliai suprastą ir vispusiškai išbaigtą moters portretą. Motina stengėsi būti savo vyrui gera ir lojali žmona, padėdavo kiek galėdama misijonieriaus darbe, tačiau sieloje buvo vieniša ir nelaiminga moteris. Pearl tėvas buvo kieto, nelankstaus ir niūraus charakterio. Jis sakydavo, kad visa, kas šviesu ir linksma — veda į nelaimę. Motina, būdama artistiškos prigimties ir giedro charakterio, jautėsi kaip narve. Iš savo pusės darė viską, kad apsiprastų Kinijoje, tačiau lig pat amžiaus galo ilgėjosi Amerikos. Savo vaikams nepaliaudavo pasakoti apie Ameriką ir piešė tą kraštą gražiausiom spalvom. Į šią knygą Pearl Buck sudėjo visą širdį ir sielą, nes motiną labai mylėjo.

Jeigu "Egzilius" yra gera biografija, tai "Kovojantis Angelas" išėjo dar geresnė. Joje mažiau sentimentalumo, mažiau gražių būdvardžių, tiktai gilus, objektyvus, beveik šaltas įžvelgimas į charakterį žmogaus, kuris visą savo gyvenimą pašventė vienam vieninteliam tikslui — misijonieriaus pareigom. Dėl šito tikslo jis apleido visa kita: šeimą, aplinką, net patį save. Buvo kietas ir neatlaidus — nenuostabu, kad savo šeimos narių giliai religiškai nepaveikė, o jei paveikė, tai greičiau į priešingą pusę. Autorė religijos nekaltina. Rašo, kad jos tėvas būtų ir kitai profesijai atsidavęs su tokiu pat uolumu. Toks buvo jo charakteris. Vėliau slaugydama tėvą geriau jį suprato, pradėjo daug šilčiau vertinti jo pasišventimą, nedalomą atsidavimą pasirinktajam darbui. Tik jo senatvėje tėva pilnai suprato ir pamilo.

Knygos stilius ir čia tiesus, paprastas, neišpuoštas, atatinkąs turinį. Užtat ir bendras rezultatas išėjo aštrus ir koncentruotas.

Abi knygos yra pirmaeilės biografijos. Ir nors tuo tarpu nėra populiarios ir mažai žinomos, reikia manyti, kad ateis laikas, kada jos bus daugiau skaitomos ir atatinkamai įvertintos.

* * *

Nepastovi Kinijos politinė padėtis, komunizmo grėsmė ir noras būti kiek galima arčiau savo ligonio vaiko paskatino rašytoją 1934 m. galutinai persikelti į J. A. V. Savo vedybose su John Buck ji nebuvo laiminga ir jie išsiskiria. 1935 metais ji ištеka už Richard Walsh, savo knygų leidėjo. Pirkę ūkį Pensilvanijoje jie apsigyvena su abiejų šeimų 5 vaikais ir adoptuoja dar 4 euro-azijatus vaikus. Vaikų ir anūkų apsupta, rašytoja tebegyvena ten dar ir dabar.

Nežiūrint augščiausių literatūrinių laimėjimų, ji nenustoja rašyti. Viena po kitos pasirodo jos knygos: "Išdidi Širdis", "Patrijotas", "Didžioji Banga" (vėliau pastatytas pagal ją filmas), "Moterų Paviljonas", "Tiltas praėjimui", "Keletas mano pasaulių" ir daugybė kitų. Nors visos jos įdomios pasiskaityti ir turi gražių ir gilių momentų, reikia pastebėti, kad jau nė viena iš jų nepasiekia "Gerosios Žemės" literatūrinio ir meninio lygio. Gal ji rašė perdaug ir pergreitai, (ji yra parašiusi nesuskaitomą daugybę straipsnių įvairiais kultūriniais ir socialiniais klausimais), gal kiti interesai buvo taip plačiai paskleisti, kad laiko stoka neleido jai giliau subrandinti ir išgyventi savo kūrinių, gal dėlto, kad nepajėgė išvengti didaktikos, kas dažnai pražudo geriausią kūrinį.

* * *

Kalbant apie Pearl Buck, negalima apriboti jos tik kaip rašytojos. Humanistiniai, socialiniai, labdarybės darbai kaip ir rašymas, tapo jos gyvenimo dalimi, oru, kuriuo ji kvėpuoja. Gerai pažindama Aziją ir Ameriką, gali giliai įžvelgti į jų santykių problemas, niekur nėra šališka; sugeba objektyviai spręsti jautrius rasinius klausimus.

Neįmanoma būtų suminėti visų jos darbų ir veiklos. Galima suminėti keletą pailiustravimui. Įkūrė Rytų — Vakarų Draugiją, kurios tikslas sušvelninti antagonizmą ir santykius tarp rasių kultūrinėmis priemonėmis: knygom, filmais, radio programomis, paskaitomis, suvažiavimais. Ji sielojosi dideliais daly-

L. ŠULGAITĖ DEKORATYVINĖS VAZOS

kais, bet jokia detalė, jei ji tarnauja tautų sugyvenimui, nėra jai permaža. 1954 m. New Yorke Imigracijos Centras, imigruojančius iš Azijos, kol būdavo sutvarkomi jų dokumentai (tas kartais užtrukdavo mėnesius) laikydavo Federal House of Detention, kuriuose sąlygos buvo maždaug kaip kalėjime.

Sužinojusi apie tai Pearl Buck parašė protesto laišką "New York Times" redaktoriui. Nepraėjo nė kelios savaitės, kai ši tvarka buvo pakeista į žmoniškesnį imigrantų traktavimą. Ypatingų visuomenės simpatijų susilaukė įsteigus adoptavimo agentūrą ir pamestinukų vaikų namus Welcome House azijatiškos - amerikietiškos kilmės vaikams, kurių neprisiima nei vieni nei antri. Išimtinai daug pasidarbavo savo širdžiai artimiausiam tikslui — protiniai atsilikusių vaikų auklėjimo institucijom.

Savo raštuose ji stipriai pasisako moterų klausimais ir jų pozicija visuomenėje. Visur akcentuoja, kad moterims reikia planuoti ir siekti profesijos iš pat jaunystės, kad turėtų aiškią kryptį darbui. Moteris visur gali stovėti šalia vyro, jei ji yra pakankamai profesiniai pasiruošus. Pati išauginusi būrį adoptuotų vaikų, ji žino moters uždavinius šeimoje ir jos pajėgumą. Bet iš kitos pusės ji sako, kad vyrų koncepcija apie moterį keičiasi: jie nenori apriboti moters vien tik namais. Jie moka įvertinti jos sugebėjimus ir žino, kad drauge dirbdami tam pačiam tikslui gali daug daugiau pasiekti. Vyrą interesuoja moters draugystė intelektualinėje plotmėje daug daugiau, negu moteris galvoja. Tik ji turi tam ruoštis, turi pati ieškoti galimybių ir progų savo gabumus lavinti ir juos panaudoti.

Kalbėdama apie jaunuosius šių dienų rašytojus, sako, "Jie rašo apie nevilt̨ ir desperaciją; apie viską atsiliepia neigiamai, nes jų akiratis yra siauras. Kai viso pasaulio žmonės turėtų stengtis surasti bendrą kalbą geresniam rytojui kurti, jie nori griauti. Jie žvelgia tik į save, bet ten nieko neranda."

Iš tikrųjų nuostabu, kad viena moteris galėtų imtis pagrindinio vaidmens tokioje daugybėje projektų ir darbų ir tuo pačiu laiku parašyti daugiau nei 60 knygų ir nesuskaitomą daugybę straipsnių radijo programų ir pan. Visur ir visuomet ji akcentuoja žmogaus vertę, individo svarbą, pagarbą jam — nežiūrint kilmės, tautos ar rasės. Kiek vieno žmogaus jėgos leidžia, ji stengiasi padaryti pasaulį geresne vieta gyventi, negu jis yra.

Ji nesislepia nuo gyvenimo: ji jį myli ir juo džiaugiasi. Savo asmeniškam gyvenime ji patyrė pakankamai vargo, nedatekliaus, baimės, teroro, nusivylimų, širdgėlos. Ji mato šių dienų problemas, supranta blogį. Bet ji yra teigiamo, idealistiško, pozityvaus ir virš visa ko — optimistiško temperamento moteris ir tiek savo raštais, tiek pačiu gyvenimo būdu stengiasi paskleisti kiek įmanydama daugiau vilties žmogiškajai situacijai.

Būtų labai sunku nesigėrėti Pearl Buck kaip rašytoja, kaip asmenybe ir kaip moterimi.

D. TARABILDIENĖ

MOČIUTĖ

VAIKO AUKLĖJIMAS ŠEIMOJE (8)

D. PETRUTYTĖ

Padėdami vaikui savarankėti — padedame jam lietuvėti

Iš pirmo žvilgsnio atrodo, jog tai ne tik neįtikėtinas dalykas, bet, tiesiog, paradoksas. Atrodo, ką čia galėtų turėti bendra kūdikio ar vaiko savarankėjimas su lietuvėjimu?

Be gilesnio dvasinės vaiko plėtros dėsnių pažinimo, be nuoširdaus įsigilinimo į vaiko tapimą žmogumi — suaugusiu žmogumi, tikrai sunku, o gal ir visai neįmanoma, suvokti tą subtilų ryšį tarp vaiko savarankėjimo ir lietuvėjimo ar, tiksliau išsireiškiant, lietuvybės pradų užmezgimo, lietuvybės kibirkšties įžiebimo.